

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE LUBRANIEC NA LATA 2021-2023

I. Wstęp

Rodzina jest najważniejszą, podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo.

W funkcjonowaniu wielu rodzin pojawiają się dysfunkcje dlatego też rodziny należy wspierać i wspomagać aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Wymaga to monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych czy przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny dlatego też opracowano Program wspierania rodzin dla gminy Lubraniec na lata 2021-2023.

Program będzie realizowany w oparciu na następujące akty prawne:

- ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2020r. poz. 1876 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r., poz. 218 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r., poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 2050),
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r., poz. 713 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020r. poz. 1348 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin " Za życiem " (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2026.

II. Charakterystyka społeczno-demograficzna gminy Lubraniec

Gmina Lubraniec to gmina miejsko-wiejska położona w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie włocławskim (ok. 23 km od Włocławka), w skład której wchodzi 33 sołectwa i miasto Lubraniec. Z gminą sąsiadują następujące jednostki samorządu terytorialnego: Boniewo, Brześć Kuj. Choceń, Izbica Kujawska, Osiećciny, Topólka i Włocławek. Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 148 km² w tym użytki rolne stanowią 89,4%, natomiast użytki leśne ok. 4%.

Tabela nr 1. Liczba ludności Gminy Lubraniec z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	j.m	2017	2018	2019	2020
Ogółem	osoba	9592	9396	9495	9585
Mężczyźni	osoba	4672	4557	4614	4665
Udział %	%	48,71%	48,50%	48,59%	48,67%
Kobiety	osoba	4920	4839	4881	4920
Udział %	%	51,29%	51,50%	51,41%	51,33%

W badanym okresie liczba ludności na terenie Gminy Lubraniec ulegała nieznacznym wahaniom. Na przełomie lat 2017 i 2018 zmniejszyła się liczba ludności natomiast w 2019 r. i 2020 r. zwiększyła się. Ostatecznie liczba ta w 2020 r. była o 0,07% niższa jak w 2017 roku.

Tabela nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lubraniec z podziałem na 3 grupy wiekowe: przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020
w wieku przedprodukcyjnym					
Ogółem	osoba	1638	1699	1700	1686
Kobiety	osoba	830	846	840	832
Mężczyźni	osoba	808	853	860	854
w wieku produkcyjnym					
Ogółem	osoba	5910	5781	5762	5767
Kobiety	osoba	2709	2679	2671	2667
Mężczyźni	osoba	3201	3102	3091	3100
w wieku poprodukcyjnym					
Ogółem	osoba	2044	1916	2033	2132
Kobiety	osoba	1381	1314	1370	1421
Mężczyźni	osoba	663	602	663	711

Z przedstawionej struktury wiekowej, biorąc pod uwagę skrajne lata ocenianego okresu wynika, że zwiększyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym natomiast zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym.

Dane dotyczące zjawiska bezrobocia na terenie gminy Lubraniec

Bezrobotni wg płci

	2017	2018	2019	2020
Ogółem	758	650	584	636
Kobiety	424	356	318	344
Mężczyźni	334	294	266	292

Na przełomie pierwszych 3 lat nastąpił spadek bezrobocia o 23% natomiast w 2020 r. wzrósł o niespełna 9%.

Bezrobotni wg długości pozostawania bez pracy

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Od 0 do 6 mies.	228	208	177	148
Od 6 do 24 mies.	217	168	165	229
Powyżej 24 mies.	313	274	242	259

Spadek bezrobocia w okresach długości pozostawania bez pracy występuje w najkrótszym czasie tj. od 0 - 6 mies. i najdłuższym powyżej 24 mies. natomiast w okresie od 6 mies. do 24 mies. 2020 r. nastąpił niewielki wzrost bezrobotnych - 5,5%.

Bezrobotni wg wykształcenia

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wyższe	65	59	39	52
Policealne i średnie zawodowe	170	141	129	141
Średnie ogólnokształcące	55	45	37	46
Zasadnicze zawodowe	217	193	180	174
Gimnazjalne i poniżej	251	212	199	223

Grupą, w której odnotowano najwyższy spadek bezrobocia we wskazanych 4 latach jest grupa z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast najniższy spadek jest w grupie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Rodziny objęte pomocą MGOPS w Lubrańcu w latach 2017 – 2019 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

Rok	Rodziny	Rodziny z dziećmi						
	Rodziny korzystające z pomocy	Ogółem liczba rodzin z dziećmi	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2017	385	141	52	62	17	3	4	3
2018	349	129	46	52	19	4	6	2
2019	302	97	36	32	15	7	5	2
2020	296	96	33	36	14	8	4	1

W badanym okresie liczba rodzin korzystających z pomocy z każdym rokiem ulegała zmniejszeniu.

Porównując rok 2017 i 2020 jest to 23,12% mniej rodzin.

Główne przyczyny udzielania pomocy przez MGOPS w Lubrańcu:

Przyczyny trudnej sytuacji	Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w 2017 r.	Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w 2018 r.	Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w 2019 r.	Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w 2020 r.
Ubóstwo	304	258	220	210
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	29	18	15
w tym wielodzietność	9	10	9	3
Bezrobocie	256	226	175	170
Niepełnosprawność	88	91	66	54
Długotrwała choroba	87	96	87	71
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych:	12	13	10	10

w tym rodziny wielodzietne	4	5	4	5
w tym rodziny niepełne	3	3	4	2
Przemoc w rodzinie	4	9	4	6
Alkoholizm	63	61	67	61

Największą grupą rodzin korzystających z pomocy społecznej są nadal rodziny, w których występuje bezrobocie.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2017 rok		2018 rok		2019 rok		2020 rok	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
13	34	10	32	9	30	11	34

Na przełomie trzech lat tj. od 2017 r. do 2019 r. zauważa się minimalny spadek rodzin, którym udzielono tego rodzaju wsparcia, natomiast w 2020 r. nastąpił wzrost o 2 rodziny.

Programy wspierające funkcjonowanie rodzin

Od 2014 r. był realizowany program na podstawie uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania " Pomoc państwa w zakresie dożywiania " na lata 2014-2020, który został zakończony w 2018 r. i wprowadzony z dniem 1 stycznia 2019 r. Uchwałą Nr 140 z dnia 15 października 2018 r. Rady Ministrów nowy wieloletni rządowy program " **Posiłek w szkole i w domu** " na lata 2019-2023, w ramach których zostały objęte wsparciem rodziny:

- 2017 r. – 116 dzieci dożywianych w szkołach i 237 rodzin, które otrzymały zasiłki celowe na posiłek,
- 2018 r. – 104 dzieci dożywianych w szkołach i 199 rodzin, które otrzymały zasiłki celowe na posiłek,
- 2019 r. – 89 dzieci dożywianych w szkołach i 180 rodzin, które otrzymały zasiłki celowe na posiłek,
- 2020 r. - 64 dzieci dożywianych w szkołach i 183 rodziny, które otrzymały zasiłki celowe na posiłek.

Podsumowując powyższe, stwierdza się, że przez okres 4 lat liczba dzieci, którym przyznano świadczenie w formie obiadów i śniadań zmniejszyła się o prawie 45%. Podobnie jest z rodzinami, które otrzymały zasiłki celowe na posiłek- zmniejszyła się liczba rodzin o 22,78% przy czym w 2020r. zwiększyła się o 3 rodziny.

Program **Rodzina 500+**, który wszedł w życie 1 kwietnia 2016 r. jest podstawowym finansowym wsparciem rodziny i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin. W gminie Lubraniec z takiej formy pomocy skorzystało:

- w 2017 r.- 1 221 dzieci,
- w 2018 r. - 1 136 dzieci,
- w 2019 r. - 1 477 dzieci,
- w 2020 r. - 1 564 dzieci.

Wzrost liczby dzieci w 2019 r. nastąpił z powodu uprawnień do 500+ wszystkich dzieci do 18 r. życia bez względu na dochód.

Rządowy program " **Dobry start** " to pomoc finansowa od 2018 r. z przeznaczeniem na zakup niezbędnych artykułów czyli wyprawki szkolnej dla dzieci : w 2018 r. z takiej formy pomocy skorzystało - 1 074 dzieci; w 2019 r. - 1 062 dzieci, a w 2020 r. - 1 057 dzieci.

Karta Dużej Rodziny- ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne, które wychowują lub wychowywały co najmniej 3 dzieci. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z ofert w branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. W gminie Lubraniec w poszczególnych latach wydaliśmy następującą ilość kart:

- w 2017 r. - 16 rodzinom 68 kart,
- w 2018 r. - 18 rodzinom 66 kart,
- w 2019 r. - 101 rodzinom 238 kart,
- w 2020 r. - 15 rodzinom 36 kart.

W 2019 r. nastąpił znaczny wzrost wydanych kart z uwagi na to, że uprawnieni byli również rodzice, którzy w przeszłości wychowywali co najmniej troje dzieci (do 2018 r. były to rodziny, które aktualnie wychowują co najmniej troje dzieci).

III. Cele programu

Cel główny

Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający właściwemu jej rozwojowi w gminie Lubraniec.

Cele szczegółowe

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez m.in.:
 - wspieranie rodzin - współpraca z asystentem rodziny,
 - pomoc rodzinom - świadczenia pieniężne,
 - organizowanie usług opiekuńczych w rodzinach wymagających tej formy pomocy,
 - prowadzenie monitoringu w rodzinach,
 - podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinom biologicznym,
 - prowadzenie pracy socjalnej z rodziną (edukacja rodziców).
2. Ograniczanie sytuacji kryzysowych w rodzinach dysfunkcyjnych poprzez m.in.:
 - monitorowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez kuratorów sądowych,
 - działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
 - motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
 - organizowanie różnych form edukacyjnych dla dzieci i rodziców.
3. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin poprzez m.in.:
 - prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów dla dzieci i młodzieży,
 - promowanie zdrowego trybu życia.
4. Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawczych poprzez m.in.:
 - udział asystenta rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe,
 - współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej,
 - wzmocnienie współpracy ze specjalistami działającymi na rzecz rodziny.
5. Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia poprzez m.in.:
 - uświadamianie mieszkańców o roli podmiotów działających na rzecz rodziny
 - upowszechnianie sprawdzonych rozwiązań przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny.

IV. Adresaci programu

Rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, zagrożone w szczególności ubóstwem, przemocą w rodzinie, problemem uzależnień, rozpadem, demoralizacją. Skierowany jest również do rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, a które chcą współpracować z pracownikami służb społecznych na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

V. Realizatorzy programu

Program będzie realizowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrańcu, który będzie koordynatorem programu, we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcje wspierające:

- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrańcu,
- Urząd Miejski w Lubrańcu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- policja,
- sąd (kuratorzy,)
- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- placówki szkolne na terenie gminy,
- zakłady ochrony zdrowia,
- Lubrańskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego,
- organizacje pozarządowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

VI. Źródła finansowania

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

- budżetu gminy,
- budżetu państwa,
- środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. Przewidywane efekty:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poprawa bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- ograniczenie patologii społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty zaangażowane w realizację programu.

VIII. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został zaplanowany na lata 2021-2023. Dokument ten może podlegać okresowej modyfikacji, weryfikacji i uzupełnieniu.

IX. Monitoring i ewaluacja

Działania wynikające z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą koordynowane i analizowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrańcu. Monitorowanie przebiegu programu będzie odbywać się na bieżąco, jego ewaluacja będzie prowadzona zależnie od aktualnie występujących potrzeb.

Kierownik MGOPS w Lubrańcu w terminie do dnia 31 marca każdego roku składa radzie miejskiej sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Lubrańcu
Piotr Stawianowski
Piotr Stawianowski